

С Т А Н О В И Щ Е

относно процедура за присъждане на ОНС "доктор"

Област на висше образование: 2. Хуманитарни науки

Професионално направление: Общо и сравнително езикознание
(съпоставително езикознание)

Участник в процедурата:

докторант на самостоятелна подготовка Яна Славчева Манова-Георгиева

Вносител на становището:

доц д-р Антоанета Михайлова, ЮЗУ "Неофит Рилски"

Представеният в процедурата за присъждане на ОНС "доктор" дисертационен труд на докторанта на самостоятелна подготовка Яна Славчева Манова-Георгиева е на тема "Типологична характеристика на прозвищните имена в български и английски език". Трудът е завършен в регламентирания от закона срок, изготвен с добросъвестност и всеотдайност. Той се състои от увод, основна част от три глави, заключение, списък на литературните източници, библиография по темата и четири приложения в общ обем от 195 страници. На членовете на научното жури е предоставен също написан според изискванията Автореферат на дисертацията, съдържащ 32 страници.

В уводната част (стр. 4 – 13) са представени предметът, целта и теоретичната рамка на изследването. Дисертантката формулира своите очаквания от изследването в основната хипотеза (стр. 10) на труда, а именно, "че скритите послания, които са заложи в художествените текстове от втората половина на XIX в. и началото на XXв., са носители на

културна идентичност, ценности и традиции." В процеса на работа тя успява да я докаже въз основа на анализиранияте лични имена и прозвища/ прякори от избрани произведения на двама български автори, Иван Вазов и Йордан Йовков, и двама английски – Чарлз Дикенс и Уилям Текери. Умело поставената цел на изследването и формулираните на тази основа задачи, както и правилно избраната и последователно прилагана методология са добрата предпоставка за постигнатия успех при съпоставителното анализиране на личноименните системи и типологизирането на прякорите/ прозвищата в български и английски език. Темата на труда е дисертационна и значима; нейната актуалност е породена от трудностите при предаване на лични имена и прякори/ прозвища, както и на т.нар. "говорещи имена" при превод от един език на друг. В този смисъл авторката правилно заявява, че "Разтълкуването на значението и произхода на прякора/ прозвището довежда до неговото ясно и адекватно предаване от един на друг език." (стр. 13) На базата на внушителен корпус от 4188 ексцерпции Манова-Георгиева защитава тезата си.

Първа глава (стр. 14-42) разглежда личните имена в българския и английския език. След сравнително подробен обзор на теоретичните разработки по въпроса в българската и английската научна литература дисертантката прави изводи за приликите и разликите в типологизирането на личните имена в двата езика. Тя открива припокриване на категориите на пожелателните имена в двата езика, както и в произхода и позиционирането на фамилните имена. Различията се наблюдават основно в категорията на защитните имена, както и във второто име на човек, което в българския език е винаги бащиното, а в английски (доколкото го има) то е избрано от родителите на детето име и общия случай се изписва като инициал.

По подобен начин е изградена втора глава (стр. 43-56). Тук се разглеждат прякорите в български и английски език, като се дават различни дефиниции за прякор, прозвище, псевдоним и "говорещо име", за да се очертае многообразието от категории в двата езика. Авторката приема като най-подробна класификацията на Николай Ковачев за прякорите в български език и тази на Ърнест Уикли – в английски език. Въпреки че приема тези две класификации за основополагащи в своята работа, в процеса на анализиране на прякорите от корпуса Манова-Георгиева смело предлага нови категории – *особености в характера и социално поведение, размяна на социалните роли между мъжа и жената*, както и преназоваване на категорията по *местоположение* на категория по *местоположение и националност*, което обогатява посочените класификации.

Трета глава (стр. 57-138) очаквано е най-обемна. Разгледани и анализирани са подробно имената и прякорите в произведения на избраните четирима автори. Дисертантката определя прякорите и прозвищата "като особеност на българската култура, които са съхранени и в българската литературна традиция" (стр. 81), докато в английската литература преобладават т.нар. "говорещи имена". Правилно е посочено, че прякорите и прозвищата, както впрочем и "говорещите имена" в литературата целят да подчертаят максимално точно определена черта от характера на героя, а също и че много рядко женски образи са натоварени с прякор/ прозвище. Последните две наблюдения на дисертантката се явяват особено важни при превода. Авторката посочва и начините, по които това е сторено в разглежданите произведения: Прякорите от българските произведения са предадени на английски език най-често като следпоставени несъгласувани определения, дефинирани с определителен член и по-рядко – като съгласувано определение, изразено чрез

прилагателно име. Прякорите от английските произведения са преведени на български език или в бележка под линия е дадена етимологията или значението на прякора. В двата случая читателят е улеснен при разбиране на символността на името и посланието на оригиналното произведение.

И при двата превода са посочени като възможности за предаване на прякори транскрибирането и транслитерирането. В случаите, когато липсва превод от единия на другия език, авторката предлага свои варианти за предаване на съответния прякор, което се явява приносен момент в дисертационния труд.

"Изводи и заключения" е частта, в която са обобщени резултатите от изследването, определени са групите прякори, прозвища и символни имена в разглежданите произведения на българската и английската литература, посочени са преобладаващите начини на предаване на прякорите, прозвищата и "говорещите имена" при превод от английски на български език и обратно, формулирани и обосновани са предложенията за обособяване на нови категории в класификацията на прякорите в двата езика.

Библиографията съдържа 64 заглавия, от които 32 на латиница, както и 10 заглавия като справочна литература и 19 интернет източници.

Четирите приложения съдържат пълен списък на имената и прякорите/ прозвищата в изследваните произведения с техните преводни варианти, разпределени според групите по класификацията, което позволява лесното и директно ползване за практически цели.

С оригиналния си принос в сравнителното езикознание обсъжданият труд притежава безспорни научни достойнства, които са доказателство за компетентността на дисертантката и способността ѝ да анализира и интерпретира езикови теории и факти. Това ми дава основание да твърдя

убедено, че на днешното заседание на научното жури трябва да се присъди ОНС "доктор" на Яна Славчева Манова-Георгиева, за което давам своя положителен вот. Накрая бих препоръчала отпечатване на дисертационния труд, за да достигнат резултатите от това изследване по-скоро до заинтересованите читатели.

29.12.2016 г.

Автор на становището:

Благоевград

(доц. д-р Антоанета Михайлова)